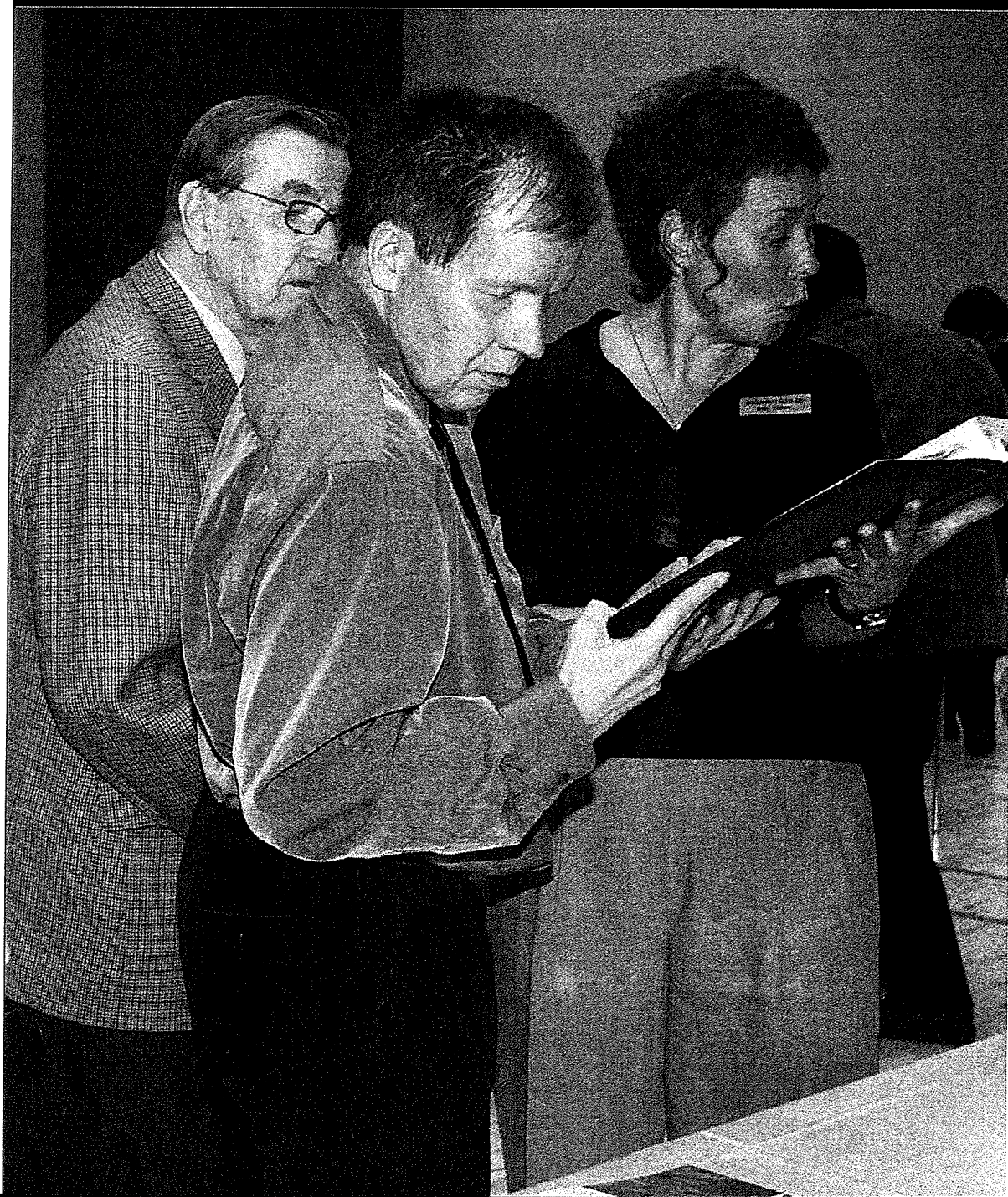

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands Dövblinda rf

Augusti

4 • 2005

20 år till ända i Kuopio

TV:s översättningstexter aktuella

De Dövas Förbunds jubileumsår kulminerar i höst

Innehåll

Fem frågor: A. Ahonen.....	2
Ledaren: Sommarminnena bär oss över vinterns kyla: T. Lehtonen.....	3
20 år till ända i Kuopio: T. Lehtonen..	4
Inga informerar.....	5
TV:s översättningstexter aktuella: T. Lehtonen.....	6
Helen Kellers Besök i Finland: T. Lehtonen.....	8
Grodfflickans minnen: Sign. Ojoisten torppari.....	9
De Dövas Förbunds jubileumsår kulminerar i höst.....	11
Glimtar från de dövblindas värld: V. Hyttinen.....	12
Erfarenheter för alla sinnen: R. Karisaari.....	13
Ledarna för Finlands Dövblinds r.f. samlas.....	14
Rötmånadshistorier: R. Karisaari..	15
Ledsagarsmycke: R. Lahtinen.....	20

På pärmbildern Ilkka Laitinen med tolken tittar bilder i Kuopio under de dövblindas klubbs 20-års jubileum.

Fem frågor

Samlade av Aatos Ahonen

1. När kan man mjölka råmjölk?
2. Det nordiska rådet har en officiell symbol. Vilken?
3. I arabiskan finns ordet "harem". Vad betyder det på svenska
4. Vårt nationalepos Kalevala är ju känt för många av oss, men minns någon vem som var Väinämöinsens mor?
5. I det forna Rom fanns det en gud vid namn Cupido. Vilken gud är det här fråga om?

Svar:

1. Genast efter det kon kalvat.
2. En svan
3. Harem betyder kvinnorum
4. Ilmatar
5. Kärlekens gud

Sommarminnena bär oss över vinterns kyla

I augusti får man ofta en känsla av att sommaren redan är förbi. Semestern är över, skolorna börjar och kvällarna blir mörkare. Ändå är sommaren först på sin höjdpunkt, när skörden som mognat i solen börjar skördas. Man plockar bär, frukt och svamp som läggs in för vinterns behov.

I de antika grekiska myterna förklarade man att växlingen mellan sommar och vinter berodde på moderskärleken. Till en början fanns det ingen vinter, bara den evigt blommande sommaren. Enligt myten hade skörden, säden och alla levande växter sin egen gudinna Demeter. Demeter hade en vacker dotter som hette Persefone som underjordens gud Hades förälskade sig i. Hades ville äkta den underbara jungfrun. Demeter ville inte släppa iväg jungfrun till dödsriket, varför Hades rövade bort henne. Sorgtyngd mor begav sig för att söka efter sin dotter. Då slutade växligheten att gro och jorden blev öde och kall.

Till slut blandade sig överguden Zeus i leken. Han bestämde att modern fick hålla sin dotter hos sig ett halvt år. Modern jublade när dottern anlände; jorden började gröns-

ka, blommorna blomstra och åkrarna böljade. När dottern måste återvända till sin make visnade växterna och dog.

Tillspetsat kan man förlikna vintern vid döden om man tänker på växterna ovan jord. Å andra sidan kan man tänka att jorden samlar sina krafter för att åter kunna ge en ny skörd följande år. Höstens svarta mull som doftar av fukt gömmer i sig fröna till ny växtlighet.

Också för oss människor är hösten en tid då vi kan låta tankarna mogna. Sommarminnena finns ännu kvar, och man kan planera för följande sommar. I föreningens verksamhetsår är det också viktigt att ta till vara människornas kunskap och erfarenheter; utan dem kan man inte planera något nytt. Det är viktigt för föreningen att ta del av medlemmarnas solvarma tankar och förslag för att utveckla verksamheten. Vi tar gärna emot historier, idéer och utvecklingsförslag.

En varm och vacker sensommar önskar vi alla!

Tuija Lehtonen
Informatör

20 år till ända i Kuopio

Klubbmedlemmarna samlas till en gruppbild. Stålfarfar Teuvo Karppinen som fyllde 100 i början av året framme till höger bredvid Seija Troyano. Intervjun med Teuvo publiceras i Känselsprötet nästa januari. Bild: T.L.

Tuija Lehtonen

Under de dövblindas klubbs 20-års jubileum i Kuopio fäster man först uppmärksamheten vid de raska herrarna. Särskilt 99-åriga Teuvo Karppinen var ett gott föredöme för de yngre.

Under presentationen framgick att till Norra Savolax institut hade infunnit sig inalles 37 gäster. Regissörläraren Päivi Jäntti från institutet hälsade gästerna välkomna. Häls-

ningstalet höll Juho Kukkonen på sitt värdiga sätt. Han berättade att han varit med i klubbverksamheten endast 3 år. "I klubben görs mycket värdefullt arbete som inte alltid syns utåt" poängterade han.

I sitt festtal kom Seija Troyano ihåg klubbens verksamhet enda från dess början.

Verksamhetsledaren Kai Leinonen framförde klubbens hälsning. Han

påminde om klubbens samhälleliga värde.

Massor av minnen

Efter festlunchen följde festens lättare del. Deltagarna delgav varandra sina olika minnen från de år som gått.

Seija Troyano och Kai Leinonen ville påminna om de viktiga samarbetspartnerna och tacka dem. Irja Vänttinen berättade om sina minnen från en utfärd till Valamo, där hon för första gången gjorde bekantskap med de dövblindas värld.

Rauni Sohlberg påminde om otaliga utfärder, de årliga midsommarfesterna samt den alla tiders resa som klubben gjorde till Grekland hösten 2004. "Kom ihåg att höstmötet i år hålls i närheten, i Varkaus. Så alla på plats", uppmanade hon.

Festen avslutades med musik. Martti Holopainen ackompanjerade på dragspel och allmänheten sjöng med.

Vädret som börjat med regn hade under dagens lopp övergått i solsken.

Inga informerar

Hej!

Hoppas Din sommar har varit skön, lagom med sol och värme, några regndroppar nu och då. Huvudsaken är att Du fått njuta av sommaren och lagrat energi för vintern.

Vi kommer att flytta kontoret i mitten av september, vi som flyttar jobbar med synskadade och jag som jobbar med dövblinda. Vi är Pia Nabb som jobbar med svenskspråkiga synskadade och Eija Matintupa som jobbar med finskspråkiga synskadade och jag Inga som jobbar med både svensk- och finskspråkiga synhör-selskadade och dövblinda. Vi har också tidigare jobbat under samma tak så det är inget nytt, men vår **nya adress är Vasaesplanaden 7 III vån, 65100 Vasa**, alla telefonnummer förblir samma.

Den 6.10.-05 ordnas ett skolnings-tillfälle på Krutkällarvägen 2, i Vasa, skolningen behandlar frågor om fungerande hem och miljö. Vi har fått bra sakkunniga föreläsare, skolningen är på finska, men frågor kan man ställa på sitt eget modersmål och om föreläsaren kan, svarar han/hon på svenska. Är du intresserad kan du ta kontakt med mig.

Gott slut på sommaren och god början på hösten!
Inga

TV:s översättningstexter snart aktuella

Tuija Lehtonen

Rundradion har för avsikt att starta en ny service där TV 1:ans textningarna av utländska program börjar köras genom en talsyntetisator. Sändningarna påbörjas den 29 augusti, d.v.s. när höstsäsongen inleds.

Man har utlovat en service där de utländska programmens finska textning läses in med en talsyntetisator och fogas till programmets egen röst redan i rundradion. Tjänsten har uppbyggts i samarbete med Rundradion och Informationshantlings servicen.

Med denna service är det meningen att underlätta tittandet på utländska program för dem som lider av lässvårigheter. När den förverkligas räknas den betjäna t.o.m. 300 000 människor; inte bara synskadade utan också t.ex. personer som lider av lässvårigheter och små barn.

Tekniska krav

Servicen fungerar endast inom di-

gitalnätet, d.v.s. mottagaren måste ha endera en digi-TV eller en digibox. Tumregeln är att man bör kunna installera två språk i digiboxen.

Man behöver två språk för att det syntetiska talet placeras i sändningen på sin egen ljudkanal som sänds med programmet. För att man i tv:n också skall höra normalt finskt tal, måste man ha en annan ljudkanal för det.

Holländskan har valts som talsyntesspråk. Då holländskan väljs som första språk för digiboxen känner man igen det när talsyntesen börjas och använder denna ljudkanal. Annars övergår man automatiskt till digiboxen andra språk, finska

Till en början fasta inställningar

En talesyntetisator är naturligtvis bara en syntetisator, talets skiftningar framgår dåligt.

Servicen påbörjas dock med en fast

TV1 SYKSY

inställning, d.v.s. man kan inte reglera ljudets och bakgrundsljudens förhållande till varandra. Informationshanteringsservicens målsättning är dock att senare utveckla servicen på basis av de erfarenheter man fått.

Alla programtexter körs dock inte igenom talsyntetisatorn. Man för underhandlingar att få med alla kanalers i servicen. Till en början koncentrerar man sig dock på dokumentärer och några tv-serier.

Digital TV:ns många möjligheter

Det är meningen att vi i Finland skall övergå helt och hållet till digitala tv sändningar den 31 augusti 2007. För att man skall kunna se digital-sändningarna förutsätts det att man skaffar en adaptor (digibox) eller en digital tv. Digi- tv:n möjliggör sådana tilläggstjänster som i den analoga tv:n skulle vara omöjliga eller alldeles för dyra att förverkliga.

Äänittekstitys

käyttöön TV1 digikanavalla

Att köra texterna genom en talsyntetisator är ganska fördelaktigt med den nya tekniken. Också de teckenspråkiga kommer att dra nytta av digital tv:n. De teckenspråkiga översättningarna kan man i digi- tv:n sköta genom en reglerbar tolkruta. Tolkrutan har en egen MPH- tillämpning med vars hjälp man översättningen kan sändas jämsides med programmet. Tillämpningen förutsätter effektiva MPH-boxar på mottagarhall. Tillsvidare har man i Finland ännu inte testat tolkrutor i samband med tv-programmen.

Inte heller när det gäller videoinspelningar har man uppmärksammat teckenspråket. Dvd-inspelningar skulle nog ge möjligheter att öka språkvalet med teckenspråket, så att en tolkruta skulle visa sig nere rutan. Den har möjligheten har utnyttjats endast i två dvd-inspelningar för barn.

Helen Kellers besök i Finland

Tuija Lehtonen

I maj 1957 var de finländska tidningarna fulla av den världsberömda Helen Keller som var på sitt första och sista besök i Finland. Helen Keller trollband alla som träffade henne.

Helen Keller anlände med flyg till Finland söndag kväll den 12. 5. 1957. När Helen Keller med sin tolk Polly Thompson stiger ur flygplanet blir reportern helt förvirrad av förtjusning. Han berömmar gästens stilig klädsel, ungdomliga utseende och livliga väsen. "När hon anlände var det som om våren kommit", utropar han överväldigad och fortsätter: "Helen Keller svävar andligen ovan jorden."

Följande dag komprimerar Helsingin Sanomat Helen Kellers program. Måndagen den 13.5. håller Helen Keller en presskonferens för pressen i Förenta staternas ambassad. Under en timmer står hon med sin tolk Polly Thompson framför publiken och besvarar frågor.

Man berättar för Helen Keller att det i Finland finns "40 helt blinda och

dövstumma personer". I Helsingin Sanomat nämns också kort att "enligt uppgift kommer en av hennes ödeskamrater ända från Vasa, dövstum och blind". Vem denna person var och om det blev något möte förtäljer inte tidningen.

Det är roande och på samma gång förvånande att läsa hur den tidens reportrar å ena sidan förbryllas av Helen Kellers förmåga att kommunicera och å andra sidan förtvånande kallar henne dövstum. Hur skulle en talande och överhuvudtaget kommunicerande person kunna vara stum?

Presidentlig hälsning

Onsdagen den 15.5. har som huvudprogram antecknats besök i Blindskolan. På kvällen anordnade De Blindas Centralförbund och De Dövas förbund en fest till hennes ära. Denna hölls i den finska handelshögskolan. H.S. berättar att alla reste sig vid Helen Kellers inträde, fastän man endast brukade ta emot republikens president stående. I presidentens ställe hedrade hans maka

fru Sylvi Kekkonen tillställningen med sin närvaro.

Helen Keller vädjar starkt för att man skall sysselsätta de "sinnesskadda". Sysslolösheten är det grymmaste av alla handikappets former", poängterar Helen Keller.

Följande dag, d.v.s. torsdag gästar Helen Keller ännu Institutet för arbetshygien, där man redogör för de tester som mäter yrkeslämplighet.

Ursprungligen hade hon tänkt resa till Kuopio för att under torsdagen och fredagen besöka blindskolan där, men besöket annullerades för att Kuopio flygfält inte var säkert på grund av tjälskador.

Kalevalasmycke i present

Under den sista dagen av Finlandsvistelsen inbjuds Helen Keller och Polly Thompson till lunch med de båda socialministrarna. Under lunchen överräcktes till gästerna Kalevalasmycken i form av öglekors av De Blindas Centralförbund. Helen får ett hängsmycke och Polly en brosch. Man berättar att Helen Keller förtjust förde fingret över öglekorset.

Helen Keller flög tidigt på lördag morgon från Finland till Schweiz som var hennes sista etapp före hemresan till U.S.A.

Grodfflickans minnen

Signatur Ojoisten torppari

En dag promenerade jag vid stranden av Vanajavesi som låg helt stilla. Måsarna flög skrånande och skrämde småfåglarna. Träden hade just fått mössöron, blå-, vit-, och gulsippor blommade yppigt och tus-silagorna hade just slagit ut. Grodorna satt stilla och tittade på båtarnas gång tills något ljud fick dem att hoppa i sjön. Jag kom ihåg den gången jag som 4-åring samlade grodor.

Vår gård var belägen vid en sjö. Jag satt vid stranden och tittade på grodornas framfart. Plötsligt hoppade en groda bredvid mig. Jag tog den i famnen – den slemmiga grodan fascinerade mig och jag granskade den noggrant. Jag förundrades över att grodan kunde simma så bra. Jag gick själv i vattnet och försökte simma som grodan. Det lyckades ju inte utan jag sjönk under vattnet. Snart kom flera grodor hoppande till stranden. Jag fortsatte mina simförsök och snart lärde jag mig simma som en groda.

När jag begav mig hem plockade jag grodor i min ficka. Jag tog dem till

mitt eget rum där de hoppande ockuperade mitt rum. Just då råka- de städerska komma in i mitt rum. Hon började ropa högljutt. När mam- ma kom för att se vad som stod på märkte hon att hela rummet var fullt av grodor. De satt högljutt kväkan- de vid fönstret, på sängen och sto- len. Mamma befallde mig argt att samla ihop dem och föra bort dem.

Jag tog grodorna i fickan och gick tillbaka till stranden där jag försik- tigt lade dem på bryggan. De hop- pade genast i vattnet men kom snart tillbaka till stranden för att lugna ned sig. Städern hade väl gett dem en chock.

Sedan hittade jag på ett elakt trick. Jag samlade igen ihop grodorna. En del lämnade jag i min ficka, men några lade jag i mina systrars sän- gar just före läggdags. Systrarna hoppade skrikande och tjutande ur sina sängar och rymde in i våra fö- räldrars sovrum. Pappa kom och samlade ihop grodorna från mina systrars sängar och lade dem på min säng och befallde mig att föra bort dem. Jag fick en utskällning och stryk.

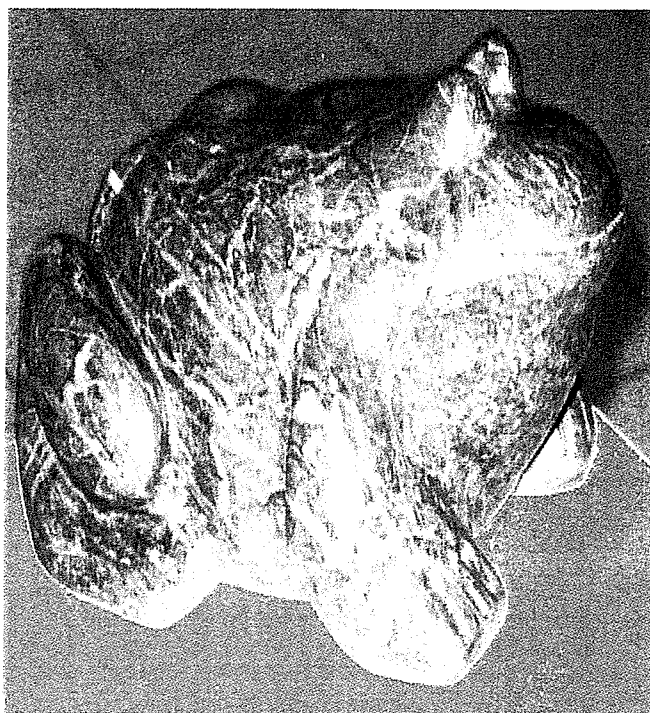
Jag kastade grodorna ut på gården och rymde till mummo där jag fick en tröstande famn.

Ibland undrar jag varför jag gjorde

allehanda busstreck. Kanske jag kände mig ensam på grund av min syn- och hörselskada och det var roligt med ett litet äventyr.

Jag har dock grodorna att tacka för min simkunnighet. Tack vara dem är jag fortfarande en duktig simmare. En gång var jag med min dotter och badade, och jag simmade så långt ut att hon var rädd att jag skulle drunkna. Hon skrek högljutt men hennes pappa lugnade henne med att mamma var en duktig simmers- ka, ingen anledning till oro.

Jag tycker ännu om grodor, men jag är road av deras slemmiga hud och fula utseende.

De Dövas Förbunds jubileumsår kulminerar på hösten

Året 2005 är De Dövas Förbunds jubileumsår. I år har det förflutit 100 år sedan förbundet grundades. Till jubileumsårets tema har valts: Våra gemensamma rättigheter – vårt gemensamma samhälle

Jubileumsåret kulminerar under september – oktober. I Finlandiahuset i Helsingfors anordnas 30.9. – 1.10 en människorättskonferens: Our Rights – Our Future (våra rättigheter – vår framtid). Republikens president som är jubileumsårets beskyddare fungerar också som konferensens beskyddare.

Konferensen samlar internationellt kända människorättsexperter. Där överlägger man också om förordningar och rekommendationer i samband med mänskliga rättigheter och deras tillämpning bland de döva och de olika handikappgrupperna. Huvudfesten begås 2.10. i Helsingfors Mässcenter. Före jubileumsfesten förrättas en gudstjänst i Helsingfors domkyrka.

Till jubileumsårets ära utkommer hösten2005 boken Maahan lämpimään – det finska teckenspråkets historia. Det är det första grundläggande verket i Finland.

Den första finska dövskolan grundades 1846 av den döve läraren Carl Oscar Malm som fått sina kunskaper i Stockholm. Man grundade flera dövskolor och undervisning gavs på teckenspråk. Enligt en förordning 1892 övergick man dock i dövskolorna till att använda talmetoden. De döva kunde inte längre fungera som lärare eller föra vidare de kunskaper i teckenspråk de fått till följande generation. Teckenspråket undanträngdes och man måste ofta använda det i smyg.

Först på 70- togs teckenspråket till heders igen. Teckenspråkiga tolktjänster började fungera på 1980-talet. Teckenspråkets ställning erkändes i Finlands grundlag år 1995.

Glimtar från de dövblindas värld

Vieno Hyttinen

Som ung 19-åring fick jag för första gången vara med om ett andligt läger för synskadade. Lägret som blev ett minne för livet ägde rum i Puurttila församlingsgård. Jag var den enda syn- och hörselskadad, alla de andra lägerdeltagarna var synskadade. Då lärde jag mig för första gången känna de blindas värld. Som minne fick jag Helen Keller intressanta levnadshistoria.

Som 20-åring gick jag på handarbetskurs i de Blindas Yrkesskola. En flicka vid namn Kirsti hade en tidning som hette Glimtar från de dövblindas värld. I tidningen skildrades Helen Kellers Finlandsbesök. Från tidningen minns jag mitt livs första tecknade fingeralfabet. Då kunde jag inte föreställa mig att jag någon sin skulle bli dövblind och skulle behöva använda fingeralfabetet.

När jag var 30 inbjöds jag till ett veckoslutmöte för dövblinda i Paimio. I lägret deltog tio syn- och hörselskadade ungdomar. Där såg jag för första gången hur Inger Lindgren tecknade för de dövblinda med fin-

geralfabetet. Jag tänkte då att jag aldrig skulle kunna lära mig det här. Men när sedan Ingrid under en anpassningskurs i Tyyskylä började lära mig det blev jag häpen: så här lätt var det alltså!

Som 37-åring förlorade jag synen och hörseln på ena örat; på det andra örat hade jag bara hörselrester. Då började jag läsa fingeralfabetet med sådan som kunde det.

Numera kommunicerar jag med fingeralfabetet. Det är för svårt att lära ut teckenspråket åt en blind. Jag märker nog att händerna viftar, men hjärnan berättar inte vad tecknen betyder. Teckenspråket borde man lära sig ännu medan man ser, då skulle man förstå det bättre.

Erfarenheter för alla sinnen

Raili Karisaari

Sag stiger in genom dörren till ett svagt upplyst rum. En varelese iförd grön, lång mantel kommer emot mig i dörren och leder in mig. I bakgrunden ljuder svag musik. Det är fråga om ett sinnesrum som de teckenspråkiga regissörstuderandena från Rovala institutet har uppfört i Tammerfors huset för Hellen Keller konferensen.

En person med normal syn gör iakttagelser beträffande sin omgivning

främst med hjälp av synsinnet. När man täcker för ögonen skärps impulserna från de övriga sinnen. Vi hör flera olika ljud. Smak-, lukt- och känselsinnet skärps.

I sinnesrummet får besökaren pröva på alla sinnen i tur och ordning. Sinnenas skyddsandar sköter om besökarens säkerhet. Deras färgglada väsen påminner om barndomens sagospel. Till deras dräkt hör en lång utsvängd kapuschong och en konisk hatt med en lång tunn slöja. Studerandena i klädessömnad vid Rovaniemi tekniska yrkesinstitut har förfärdigat dräkterna.

Fem sinnen – eller sex?

“De seende och hörande besökarna fick erfara hur det är att sakna syn och hörsel genom att vandra genom rummet med hörselskydd och lappar för ögonen”, berättade Rovala institutets lärare Teija Tsut-sunen.

Först fördes besökarna till stället för känselsinnet där de fick känna på olika material. “Vi vill ge taktila erfa-

renheter av Finlands natur. Materialet var ur växt- och djurriket,” säger Teija. För många finländare var materialet känt men för utlänningarna mera främmande.

Som följande väckte doften av finsk bastu besökarens luktsinne. Hörselsinnet förde besökaren in i den finska skogen där man fick lyssna till fågelljud. Många med nedsatt hörsel kunde särskilja fåglarnas läten och känna igen dem.

Som femte punkt fick besökaren pröva på finska smakupplevelser, bl.a. Åbo senap (Turun sinappi), salmiakpastiller och Fazers blåa choklad. Sist sköljde man munnen med skarp lingonsaft.

Den sjätte punkten var ett avskilt bord. Där fick besökaren fundera över om det finns ett sjätte sinne samt skriva ned sina intryck från sinnesrummet.

“Vi fick verkligen fin feedback på sinnesrummet. Och det viktigaste: det kom respons särskilt från de dövblinda besökarna”, berättar Teija Tsut-sunen. Erfarenheterna var inte obehagliga eller för skrämmande. Också utlänningarna kom för att modigt pröva på sinnesrummet.

Ledarna för Finlands Dövblindas r.f. dagverksamhet samlas

Ledarna för dagverksamheten samlades för att utbyta erfarenheter i liris huset den 14 juni. Som projekt avslutades stimulans- och dagverksamheten i slutet av år 2004 och har fortsatt därefter som föreningens verksamhet finansierad av Penningautomatföreningen. Dagverksamheten sorterar under distriktsföreningen som leds av Terhi Pikkujämsä (sittande till höger) Bredvid Terhi Esko Jäntti (Jyväskylä). Stående från vänster: Ulla Pekurinen (Kajana), Maija-Liisa (Björneborg), Sirkku Eevas (Kuopio) och Anita Palo (Helsingfors)

Rötmånadshistorier

Raili Karisaari

Rötmånaden har stannat i mitt minne från min egen barndom. Jag hörde ofta de vuxna tala om hur mjölken surnar, livsmedlen förfärs och bären ruttnar. Sår måste man sköta särskilt noga, och man fick inte sätta något i munnen som inte var garanterat färskt. Ett speciellt kapitel var också de s.k. rötmånadshistorierna som man inte skulle sätta tilltro till.

Rötmånaden började den 23 juli och räckte till den 23 augusti. Rötmånaden hade också i hundratals år betecknats tills den år 1996 lämnades bort. Enligt folktron var rötmånaden på alla sätt hälsovådlig. Det visade sig också genom att folk var ovilliga att låta sig opereras på sjukhus under rötmånaden.

Bakterier och andra mikrober förökar sig i värme och fukt. Det gäller att förvara livsmedlen kallt eller kyligt. Nuförtiden löses detta problem med hjälp av kylskåp och fryser.

Sensommarens hälsorisker ökar genom de regn som kommer efter en värmebölja och som sköljer sjukdomsalstrare med marken från toaletter in i brunnar och andra vat-

tendrag. På hösten dök tidigare olika salmonellasjukdomar, rödsot och polio upp.

Till den varma perioden hör också bett av myggor, bromsar och andra insekter. När man skrapar dem kan det ge upphov till hudinflammationer och varbildning. Dessutom händer det flera små olyckor som skadar huden och ger bakterierna tillträde till organismen.

Traditionen med rötmånaden hänför sig till det forna Mesopotamien för tusentals år sedan, då sommarens hetaste tid kallades hunddagarna. Under hunddagarna förekom i sydliga länder flera magsjukdomar med feber och malaria.

I Finland togs namnet rötmånad i bruk av Mikael Agricola (ca 1510 – 1557). År 1544 varnade han i sin kalender under augusti månad bl.a. för följande: Under denna månad lönar det sig inte att inta läkemedel, ej heller åderlåta sig eftersom det är rötmånad.

Källa: www.saunalahti.fi/arnoldus/matakuu.html

Ledsagarsmycke

Riitta Lahtinen

Ledsagning kan bestå av beröring, d.v.s. den som ledsagas håller i ledsagaren arm eller skuldra. Man kan också ledsaga utan beröring, med synens hjälp. Då går ledsagaren före den som ledsagas. När den ledsagade följer ledsagaren iakttar han med hjälp av synen t.ex. axelrörelser eller fötter och skor. Genom sina rörelser berättar ledsagaren när man vänder, stannar, kringgår hinder och visar på ev. faror.

Ledsagarens rörelser syns bättre om hans kläder skiljer sig till färgen från omgivningen. T.ex. på en dunkel motionsslinga lönar det sig att ha ljusa kläder, på en snöig glaciär mörka. På det sättet syns ledsagaren bättre och "försvinner" inte in i omgivningen. När man rör sig i terrängen underlättar det om ledsagarens kängor avviker från terrängens färg.

Ibland tar det mycket lång tid att urskilja ledsagaren i trängseln om man har smalt synfält. Det kan också vara svårt att hitta den rätta personen om alla har kläder i samma nyanser. Då underlättas saken av att ledsagaren har ett på förhand fastställt klädesplagg. Det kan var t.ex. en färggrann hatt eller fast ett s.k. ledsagarsmycke.

På bilden finns det ett exempel på en ledsagare som har en mörk blus och ett ljust smycke på ryggen. Märket eller smycket måste vara tillräckligt stort och urskiljas bra från bakgrunden. I ledsagarsituationer har jag provat på att använda ett stort ljust smycke av trä och det kan man urskilja överraskande väl. En annan god idé är en scarf som hänger på ryggen. Det lönar sig att experimentera, synen är individuell.

KÄNSELSPRÖTET 31.årgången, ISBN 0358-2280,

Utgivare: Föreningen Finlands Dövblinda rf.

Redaktören: Chefredaktör Tuija Lehtonen, tel. (09) 54953521, Redaktör Raili Karisaari, tel. (09) 54953522, email: tiedotus@kuurosokeat.fi.

Redaktionsråd: Riitta Ruissalo (ord.för), Tuula Hartikainen, Unto Honkanen, Eija Metsämäki, Anu Mikkola, Raili Karisaari (sekr), Tuija Lehtonen.

Årgång 25 eur **Tidningen utkommer** 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt, i NKL server och svenskspråkig översättning.

Abonemang och adressändring: Föreningen Finlands Dövblinda rf, PB 40, 00030 Iiris.

Tel. (09)5495 350, texttel. (09)5495 3526, fax (09) 5495 3517,

email: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, Internet: <http://www.kuurosokeat.fi/se/>